

HISTÒRIA DE LA JOVENTUT NACIONALISTA DE CATALUNYA (1980-2003)¹

JOSEP LLUÍS MARTÍN I BERBOIS
Universitat Autònoma de Barcelona

RESUM

La principal finalitat d'aquest estudi ha consistit a analitzar amb el major aprofundiment possible, i des de diferents aspectes i punts de vista, la Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC), des de la seva fundació el 1976 amb el nom de Joventuts de Convergència Democràtica de Catalunya (JCDC) fins al final de l'hegemonia política de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) el 2003.

Al llarg del text s'analitza l'evolució ideològica; les propostes polítiques en les nombroses i diferents campanyes electorals; els enteniments i les divergències amb CDC, Unió Democràtica de Catalunya (UDC) i Unió de Joves (UdJ); les constants accions reivindicatives; les lluites internes en el si de l'organització; l'estructura organitzativa de la formació; els congressos i els seus entramats; les relacions amb altres entitats o organismes, com el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC) i el Front Nacional d'Estudiants de Catalunya (FNEC), i els contactes amb altres organitzacions polítiques de tot el territori espanyol i, sobretot, europeu.

PARAULES CLAU

Història del nacionalisme, Catalunya, joves polítics, Joventut Nacionalista de Catalunya, Convergència Democràtica de Catalunya.

1. Tesi doctoral dirigida pel catedràtic d'Història contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona Borja de Riquer i Permanyer i llegida en aquesta mateixa universitat el 15 d'abril de 2010. El tribunal que la va jutjar estigué format pels catedràtics Josep M. Solé i Sabaté (Universitat Autònoma de Barcelona) i Andreu Mayayo i Artal (Universitat de Barcelona) i la professora Montserrat Duch i Plana (Universitat Rovira i Virgili), els quals li concediren la qualificació d'excel·lent *cum laude*.

The history of Joventut Nacionalista de Catalunya (1980-2003)

ABSTRACT

The main purpose of this study consisted of analyzing, in as much depth possible and from different aspects and points of view, the Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC) since it was founded in 1976 as the Joventuts de Convergència Democràtica de Catalunya (JCDC) and up to the end of the political hegemony of Convergència Democràtica (CDC) in 2003.

The text examines how its ideology evolved, its policy proposals and many different election campaigns and also the different points of view of the CDC, Unió Democràtica de Catalunya (UDC) and Unió de Joves (UdJ), as well as the ongoing protests and internal struggles, the organizational structure of training, the congress and its frameworks, its relationships with other organizations or agencies such as the Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC) and the Front Nacional d'Estudiants de Catalunya (FNEC) and contacts with other political organizations throughout Spain and especially in Europe.

KEYWORDS

History of Catalanism, Catalonia, political youth, Joventut Nacionalista de Catalunya, Convergència Democràtica de Catalunya.

La presència dels joves en alguna modalitat de participació en el món polític ha disminuït amb el pas dels anys per motius força diversos, fins arribar a nivells que evidencien que pràcticament la meitat dels joves catalans no exerceix el seu dret a vot.

Aquest problema, evidentment, recau en els mateixos joves, però també en els partits polítics, perquè no han tingut o no han volgut tenir-hi l'atenció suficient per esmenar aquesta preocupant situació. Cal tenir present que la política ha estat i està fonamentalment controlada per persones d'una certa edat, fet que ha provocat que en algunes ocasions molts joves s'hagin vist obligats a esperar el seu moment generacional per poder incidir-hi plenament. D'aquí els pocs candidats menors de trenta anys que acostumen a ser inclosos en les llistes dels partits polítics i que realment tenen possibilitats de sortir escollits en

alguna elecció general o autonòmica. En canvi, el cas dels comicis municipals és diferent; ja que el fet de tenir un paper més o menys rellevant depèn, entre altres aspectes, de si la candidatura es presenta en una ciutat o en un poble, del nombre de persones disponible que té la formació política per configurar la llista electoral o de la proximitat del candidat o dels membres de la seva llista als habitants del territori on es presenten.

És complex esbrinar el motiu exacte pel qual el jovent no vota o no s'implica en política. No obstant això, hi ha diverses teories que han intentat obtenir-hi una resposta. Per alguns estudiosos, aquesta deficitària participació s'interpreta com un acte de protesta envers tot el que significa el món polític, fet que ha anat augmentant en els darrers comicis; d'altres, en canvi, són partidaris de la teoria que els joves no participen perquè accepten la situació en què socialment es troben i, per tant, ja els està bé la persona que els governa. També hi ha qui considera que no voten perquè encara no tenen prou coneixements polítics per fer-se una opinió clara dels postulats ideològics definits de cadascuna de les formacions polítiques. Una altra hipòtesi, en canvi, considera que els polítics es troben davant d'un jovent cada cop més exigent i més decebut pel poc que els és ofert, una opció, com la primera, que també s'ha manifestat darrerament.²

La inestable situació política dels darrers anys, unida als casos cada cop més nombrosos de corrupció, han contribuït notablement al desinterès per la política d'un gruix notable de la població, sigui jove o gran, fet que reflecteix un desencís a l'hora d'exercir el vot en la majoria d'eleccions. N'és un clar exemple l'elevat abstencionisme a Catalunya en els diversos comicis —a excepció de les eleccions generals del 2008— dels darrers anys: Congrés dels Diputats (26,1%, 2008), Parlament de Catalunya (43,9%, 2006), municipals (46%, 2007), Parlament Europeu (62,4%, 2009) i Parlament de Catalunya (40,05%, 2010).

Si a l'aspecte que acabem d'esmentar li afegim una situació adversa, com ara la constant i creixent crisi econòmica actual, on el col·lectiu juvenil és un dels més afectats, aquest fet dificulta encara més la resposta electoral. En aquestes circumstàncies, el jovent prioritza les seves necessitats en temes com els salaris precaris, l'obtenció i el manteniment d'una feina digna, l'adquisició d'un

2. FRANCISCO DE LA TORRE (2007), *Participació ciutadana. El compromís amb la vida pública*, Barcelona, Fundació Lluís Carulla i ESADE, 2007, p. 60 i JOAN FONT *et al.* (1998), *L'abstenció en les eleccions al Parlament de Catalunya*, Barcelona, Mediterrània, p. 78.

habitatge o la possibilitat de tenir descendència. Malgrat aquest panorama tan poc encoratjador, encara hi ha uns pocs joves que s'impliquen en política, ja sigui en algun partit polític o en alguna organització social. Segons alguns estudis, l'índex d'afiliació dels joves és de l'1,6%.³

Respecte a la participació del jovent en les organitzacions politicojuvenils, la fi del franquisme i els primers anys de la transició comportaren la imperiosa necessitat d'obrir un nou escenari polític que significà una nombrosa proliferació d'antigues i noves formacions polítiques. Els partits, coneixedors de la difícil realitat social del moment, sabien perfectament que per dur a terme la viabilitat d'un projecte polític de futur també calia comptar amb els joves, ja que aquests eren essencials per a l'esdevenidora transformació política, econòmica i social del país.

Al llarg de la dècada dels setanta, molts joves entre els 15 i els 25 anys visqueren intensament el moment històric de l'arribada de la democràcia i es comprometeren amb ella. Aquesta implicació política es traduí fonamentalment en nombroses mobilitzacions socials i polítiques i en un important recanvi de la classe dirigent. N'és un exemple que la tercera part de les regidories i la quarta part de les alcaldies elegides en els primers comicis municipals, el 1979, foren ocupades per menors de 34 anys.⁴

La recuperació de la democràcia fou la principal finalitat ideològica i social de la joventut de l'època. No obstant això, la militància política dins l'àmbit juvenil era minoritària en detriment dels moviments socials com ara l'ecologisme, el feminisme o el pacifisme, els quals disposaven d'un nombre més elevat d'actius.

L'estudi de les organitzacions politicojuvenils és una eina molt útil per conèixer el procés de la consolidació democràtica i quin fou el paper i el grau d'influència dels joves en els principals partits polítics de Catalunya. En el cas de la JNC, l'interès adquireix un significat més gran, ja que són les joventuts del partit majoritari que governà Catalunya durant 23 anys, i per la rellevància que ha tingut en la vida política catalana de manera directa o indirecta.

3. Òscar BARBERÀ; Astrid BARRIO; Juan RODRÍGUEZ (2002), *Els militants de les organitzacions polítiques juvenils a Catalunya*, Barcelona, Diputació de Barcelona, p. 14.

4. Rafael ARACIL, Andreu MAYAYO i Antoni SEGURA (2003), *Memòria de la Transició a Espanya i a Catalunya. Els joves i la Transició*, vol. IV, Barcelona, Edicions Universitat de Barcelona, p. 12-13.

Malgrat la manca d'estudis sobre les formacions politicojuvenils, hi ha diversos treballs importants que han encetat aquest camí força desconegut, tant des del punt de vista històric com sociològic. En són un exemple el llibre pioner de la joventut política durant el segle xx, coordinat pel professor Enric Ucelay Da-Cal; la publicació sobre els joves de la transició, coordinat pels professors Rafael Aracil, Andreu Mayayo i Antoni Segura, i el volum dels militants de les formacions politicojuvenils catalanes, coordinat pels politòlegs Òscar Barberà, Astrid Barrio i Juan Rodríguez.⁵ Tanmateix, cal destacar algunes monografies sobre la història, sobretot parcial, de les formacions politicojuvenils del Partit Socialista de Catalunya (PSC), el Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN), el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) i Esquerra Republicana de Catalunya (ERC). Aquests treballs han estat realitzats pels politòlegs Gabriel Colomé i Roger Buch i els historiadors Xavier Domènech i Arnau Gonzàlez.⁶

Pel que fa a la JNC, disposem d'una primera aproximació, de caire general, arran d'un treball universitari del politòleg Daniel Dalmau, i que l'Institut de Ciències Polítiques i Socials publicà de manera resumida dos anys després. En aquest estudi s'expliquen els diferents òrgans de direcció, les activitats més notòries i la participació de l'organització en les campanyes electorals, des de la seva fundació fins al 1992.⁷

5. ENRIC UCELAY DA-CAL (dir.) (1987), *La joventut a Catalunya al segle xx. Materials per a una història*, 2 vol., Barcelona, Diputació de Barcelona. I els mencionats treballs de RAFAEL ARACIL, ANDREU MAYAYO i ANTONI SEGURA (ed.) (2003), *Memòria de la Transició a Espanya i a Catalunya. Els joves i la Transició*, vol IV, Barcelona, Edicions Universitat de Barcelona i Òscar BARBERÀ, ASTRID BARRIO i JUAN RODRÍGUEZ (2002), *Els militants de les organitzacions polítiques juvenils a Catalunya*, Barcelona, Diputació de Barcelona.

6. XAVIER DOMENÈCH (2008), *Temps d'interseccions. La Joventut Comunista de Catalunya (1970-1980)*, Barcelona, Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia; ARNAU GONZÀLEZ (inèdit), *Les Joventuts d'Esquerra Republicana- Estat Català (1931-1952) i les Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya (1973-2008)*; GABRIEL COLOMÉ (1989), *El Partit dels Socialistes de Catalunya: estructura, funcionament i electorat (1978-1984)*, Barcelona, Edicions 62, p. 67-68; ROGER BUCH (2007), *Lesquerra independentista avui*, Barcelona, Columna i (1995) *El Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN) (1974-1980)*, Barcelona, Institut de Ciències Polítiques i Socials.

7. DANIEL DALMAU (1992), *La Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC)*, treball d'investigació, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia, p. 193. Un resum d'aquest treball es publicà com a (1994) *La Joventut Nacionalista de Catalunya*, Barcelona, Institut de Ciències Polítiques i Socials. Anys després, en el llibre coordinat per l'historiador Joan B. Culla sobre la història de CDC augmentà breument la història de la

En la present tesi doctoral, però, hem volgut anar més enllà en el temps i, sobretot, en l'anàlisi de la JNC. Així, hem tractat els motius i els orígens de la formació; el funcionament intern; la relació i les desavinences polítiques amb CDC i CiU; la influència política i la presència física que han pogut tenir en el si del partit; si ha esdevingut una sectorial més d'aquest o un organisme autònom que decideix les seves pròpies accions, sense dependre de cap factor extern o pressió política per part del partit; l'evolució ideològica des del punt de vista nacional i internacional; si les seves propostes pogueren influenciar políticament Catalunya; la presència dels seus dirigents dins els òrgans polítics espanyols, catalans i locals, i l'evolució i el perfil sociològic dels seus membres o les relacions i les influències que han pogut mantenir o exercir envers altres organitzacions polítiques i associatives catalanes.

El treball està dividit en tres capítols que engloben tres períodes de la JNC. El primer tracta totes les passes organitzatives que dugué a terme la formació política des de la fundació de les JCDC, el 1976, fins al Congrés Constituent del 1980, ja com a JNC. En aquest capítol també s'expliquen les primeres manifestacions polítiques i decisions ideològiques, els enfrontaments interns, la unió amb les Joventuts d'Esquerra Liberal (JEL) i les diverses accions polítiques que dugueren a terme.

Les JCDC sorgiren arran de la inquietud política d'un conjunt reduït de joves propers ideològicament a CDC. Els objectius inicials de l'organització se centraren fonamentalment a consolidar el seu espai polític en el si de CDC, per tal de passar d'una sectorial del partit a una organització realment «independent».

L'enfortiment polític de les JCDC els permeté fer un pas més cap a la seva consolidació política amb la creació de la JNC, la qual tingué des de l'inici el reconeixement de CDC com una organització autònoma, amb estatuts propis i amb presència en el Comitè Executiu Nacional del partit. La primera victòria electoral de CiU, el 20 de març de 1980, significà l'obtenció del Govern de la Generalitat per aquesta coalició. Aquest fet accelerà el protagonisme polític de l'organització juvenil, possiblement més aviat del que li pertocava, amb un important increment del nombre de militants d'arreu del territori català.

El segon capítol engloba el període comprès entre el 1980 i el 1992. El motiu d'aquesta divisió és degut al fet que el 1992 fou la darrera ocasió que CiU obtingué la majoria absoluta en el Parlament de Catalunya. Tanmateix, aquell any també es féu evident la crisi interna en el si de CDC, amb un parèntesi de reflexió inclòs, entre els dos màxims líders, Jordi Pujol i Soley i Miquel Roca i Junyent; un conflicte que, evidentment, també afectà el partit i la JNC, la qual veié com perdía el seu màxim suport polític dins de CDC.

Durant la dècada dels vuitanta i noranta, el nacionalisme català fou protagonista en molts aspectes polítics, administratius, culturals i ideològics, en detriment dels aspectes més socials. Les persones ideològicament més nacionalistes trobaren el seu gran moment polític al llarg d'aquells anys; moltes es veieren reflectides en el moment històric que vivia el país i prengueren part en les formacions polítiques nacionalistes, pel seu convenciment ideològic i perquè la situació política era molt propícia. Les successives majories absolutes de CiU –1984, 1988 i 1992– proporcionaren una situació privilegiada a la JNC respecte a la resta de formacions politicojuvenils. Això, juntament amb la presència de molts dels seus membres en institucions públiques, consolidà l'augment del nombre de militants. El nacionalisme català també es beneficià de la conjuntura política internacional per l'ensulsiada de la Unió Soviètica i de Iugoslàvia.

Tot i la bona situació i sintonia política que gaudia la JNC en relació amb CDC, durant aquests anys es produïren en diverses ocasions desavinences ideològiques entre els membres «joves» i «grans» del partit. L'organització juvenil exposà noves propostes, que el partit ni tan sols es plantejava i que aconseguiren generar idees que a vegades quedaren relegades momentàniament, com la sol·licitud de l'autodeterminació, la independència de Catalunya o la reforma de la Constitució i l'Estatut; mentre que d'altres, com per exemple la fi del servei militar obligatori, tingueren el seu efecte i, fins i tot, acabaren complint-se.

D'aquesta manera, una demanda com ara la de la independència era una proposta que al partit li incomodava, en part, a causa de la disparitat de tarannàs polítics en el si de CDC i CiU. Aquest malestar es féu més visible durant el mandat del secretari general Enric Ticó, el qual potencià la qüestió de la independència en alguns actes i discursos de l'organització. Això, i alguns problemes interns, propiciaren que el sector més proper a Miquel Roca treballés per forçar un canvi en la direcció de l'organització, considerada massa «independentista» per una persona ideològicament més propera als postulats que propugnava el partit en aquells moments. A partir de llavors, el contacte directe i amical entre

el secretari general de CDC, Roca, i la majoria de secretaris generals condicionà, en part, l'actitud política de l'organització. Un fet força explicable, ja que l'intermediari polític entre la JNC i el partit era el mateix Miquel Roca.

Aviat, però, la divisió ideològica existent entre els que s'han anomenat «pujolistes» i «roquistes» es manifestà com una desavinença d'àmbit territorial. La majoria dels militants de comarques i àrea metropolitana eren partidaris de Pujol, i els del col·lectiu de Barcelona, de Roca. Aquesta divisió es produí, en bona mesura, per la diferent realitat social i política de cadascun dels territoris. En el Congrés Constituent de la JNC del 1980, el sector «comarcalista» ja pressionà perquè les seves demandes fossin incorporades al cos ideològic de l'organització. El creixement de la militància arreu del territori català anà enfortint aquest sector, que tingué la força suficient per tornar a aconseguir —el primer havia estat el mataroní Ramon Camp i Batalla el 1980— un secretari general no barceloní, atès que la secretaria general sempre havia estat en mans d'un membre d'algun col·lectiu de Barcelona.

Aquest canvi es materialitzà l'any 1989, amb la destitució del secretari general Jordi Martí per part del sector «comarcalista» i amb l'ajuda d'alguns col·lectius barcelonins que discrepaven amb la manera de dirigir la formació. Això comportà que una part de l'organització de Barcelona se separés de la JNC, divisió que trigà força anys a ser reparada. Aquest trencament ideològic, i en algun cas personal, repercutí directament dins de les diferents «famílies» de CDC. Des de llavors fins a l'actualitat, la JNC no ha tornat a tenir un secretari general —sí un president— provinent d'algun col·lectiu barceloní.

Els resultats dels estudis d'alguns dels congressos de la JNC, que es realitzen cada dos anys, ens han mostrat l'evolució ideològica i personal d'alguns dels seus militants. El 1986, els membres de l'organització eren estudiants universitaris que es consideraven nacionalistes catalans i més socialdemòcrates (55%) que no pas liberals (30%). L'evolució personal i política de l'organització durant els noranta canvià considerablement el perfil del militant. En els congressos de 1991 i de 1992, el nivell d'estudis dels assistents es dividia entre els universitaris i els que tenien estudis secundaris. Dels que treballaven, la meitat eren fixos. Des del punt de vista ideològic, la majoria es considerava més independentista que nacionalista i, sobretot, més liberal (66,2%) que no pas socialdemòcrata (25,1%).

L'important pas ideològic de la socialdemocràcia al liberalisme cal cercar-lo en el canvi polític que s'estava produint amb la crisi global de la socialdemo-

cràcia i l'auge del liberalisme. La caiguda del mur de Berlín, la dissolució de la Unió Soviètica –que donava pas a nous països independents a Europa– i la guerra ètnica dels Balcans foren mostres més que evidents que el panorama polític europeu i mundial estava canviant. En bona mesura, l'entrada a la International Federation of Liberal Youth (IFLRY, 1991) i l'European Liberal Youth (LYMEC, 1992) també es deu al fet que el partit era molt més liberal del que realment deia –així ho expressaren els seus militants en el Congrés de 1996–, així com a les polítiques dutes a terme en algunes conselleries de la Generalitat. L'obtenció per part d'alguns militants de la JNC de la sotssecretaria general (1994), la secretaria general (1998) i la presidència (2000) del LYMEC acabà d'afermar el referent liberal, sobretot internacionalment, en el si de l'organització juvenil.

La JNC també dedicà molts esforços –que durant alguns anys es traduïren en la presència d'aquesta organització en els claustres de les principals universitats catalanes– a la refundació de la històrica FNEC el 1985. Creada el 1932, fou una organització estudiantil catalanista que en aquesta segona etapa va ser dirigida inicialment per la JNC, cosa que li va resultar de molta utilitat per arribar a un electorat potencial i obtenir més militants. El predomini estudiantil de la JNC s'esvaí per la intencionada unió de diferents formacions politicojuvenils i organitzacions associatives. A partir d'aquí, s'inicià un seriós conflicte entre la nova direcció i la sortint, enfrontament que deixà la FNEC en una situació molt debilitada respecte d'altres sindicats estudiantils i que arrossegà durant força temps. La JNC es desdigué de l'opció pro FNEC i creà el seu propi sindicat estudiantil, Estudiants Nacionalistes, que va anar perdent força amb el pas dels anys fins que va desaparèixer a les acaballes dels noranta.

L'associacionisme juvenil fou un altre camp on la JNC ha tingut un paper destacat, i en especial el CNJC. La presència de la JNC en aquest organisme, del qual fou membre fundador, ha estat més irregular i amb un protagonisme desigual segons el moment. Tal com hem vist, les aliances entre les formacions juvenils dels partits amb organitzacions associatives van fer que la JNC hagués pogut tenir un paper més o menys destacat en el CNJC.

El fet de participar en els dos àmbits que acabem d'esmentar serví a la JNC com a banc de proves per mantenir un contacte polític amb altres formacions i organitzacions juvenils. Al mateix temps, la FNEC i el CNJC eren uns organismes excel·lents i gràcies a ells els dirigents de la JNC obtingueren una important experiència que els va servir per al seu futur polític.

El tercer i darrer capítol comprèn el període 1993-2003 i fa referència a la reestructuració interna que es veié obligada a fer CDC arran del tema que ja hem esmentat. Inicialment, aquest fet fou molt beneficiós per als interessos polítics de la JNC. Els nous dirigents del partit, molts d'ells antics militants de les JCDC i la JNC, donaren un suport total a l'organització juvenil, que es féu palès en una més gran presència política i física a la seu del partit. No obstant això, a la JNC li costà, cada cop més, obtenir diputats en les diferents eleccions generals i autonòmiques a causa del retrocés electoral de CiU a partir de 1995.

La privilegiada situació política de què gaudí la JNC pel fet de ser les joventuts del partit al govern a Catalunya també fou una arma de doble tall, ja que a l'hora d'expressar certes propostes ideològiques o de realitzar activitats reivindicatives no sempre comptaven amb el beneplàcit del partit. És més, en algunes ocasions, el mateix partit hagué d'intervenir per alleugerir el to polític de les demandes juvenils. Malgrat això, en alguns moments als dirigents de CDC també els interessà que els joves divulgessin plantejaments radicals, atès que ells no ho podien fer públicament. Tot i això, aquests entrebancs puntuals no impediren que milers de militants seguissin actuant políticament en aquesta organització per poder influir políticament, en més o menys grau, en la societat catalana.

La sortida definitiva de Miquel Roca com a secretari general de CDC i el nomenament de l'antic dirigent de les JCDC-JNC Ramon Camp en el seu lloc el 1995, juntament amb l'entrada en la direcció del partit de Pere Esteve i Abad i de l'antic militant de les JCDC Felip Puig i Godes com a secretari d'organització el 1996 provocaren un important canvi polític en el partit i en la JNC. Els joves de CDC es beneficiaren clarament del canvi generacional i del fet que un nombre important dels seus dirigents passessin a ocupar càrrecs destacats dins de l'Administració catalana i en la mateixa formació política.

Els congressos de 1994 i, sobretot, de 1996 comportaren un tens pols polític i una prova de foc pel que fa a les relacions amb CDC, ja que la JNC es mostrà oficialment partidària de la independència de Catalunya. La proposta de l'organització juvenil era un intent premeditat de pressionar el partit perquè, com a Govern de la Generalitat, actués per aconseguir l'estat polític tan anhelat per la JNC i per un sector de CDC. Un somni que ben aviat xocà amb la realitat quan des de la direcció de CDC no es donà suport a aquesta demanda i fins i tot es refusà a través del mateix Jordi Pujol. Malgrat la negativa de bona part del CEN del partit, la JNC ha continuat reclamant aquesta possibilitat fins a l'actualitat.

En nombroses ocasions, l'opció independentista ha tingut un suport minoritari entre els antics membres de l'organització un cop han estat elegits per a un càrrec públic, com ara el de regidor. Una explicació d'aquest canvi es podria trobar en el fet que els càrrecs electes esmentats haurien prioritzat donar resposta al problemes més immediats plantejats als seus respectius municipis. No obstant això, no podem oblidar que l'opció política del president Pujol no passava per assolir les tesis dels sector independentista del partit.

Els enfrontaments ideològics emergiren amb tota la força amb motiu dels pactes de govern entre CiU i el Partit Popular (PP) de 1996 i 2000 i del suport polític del Partit Popular de Catalunya (PPC) a CiU al Parlament català perquè pogués continuar governant a partir de 1999. Aquests esdeveniments polítics obligaren la JNC a reorientar les seves propostes i activitats, que se centraren a atacar les actituds i les decisions polítiques del PP. Això possibilità que la JNC mostrés obertament la seva disconformitat envers els mencionats pactes i aprofités la conjuntura per atacar sovint les actituds i les decisions polítiques del PP, que eren percebudes per l'organització com una provocació directa a Catalunya. El suport del PPC a CiU per accedir al Govern català també fou criticat per l'organització juvenil de manera encara més contundent, fins al punt que exmembres de la JNC, alguns dels quals diputats al Parlament, demanaren repetidament a la direcció del partit que es fes un acord polític amb ERC.

Els lligams no tornaren a reforçar-se fins l'arribada d'Artur Mas i Gavarró a la secretaria general de CDC en l'XI Congrés del partit el 12 de novembre de 2000 i, sobretot, amb la seva candidatura a les eleccions al Parlament de Catalunya el 16 de novembre de 2003. Això possibilità que de nou hi hagués una entesa de CDC amb l'organització juvenil, que es traduí en més confiança per part d'aquests darrers per formular noves propostes ideològiques, i també en el fet que persones que s'havien format políticament en la JNC assolissin més responsabilitat en el si de CDC, CiU i el Govern de la Generalitat de Catalunya.

En bona mesura, el debat polític es canalitzà pels òrgans previstos tant en el cas de la JNC com en el de CDC. Quan es vol exposar la ideologia política de l'organització, la documentació que es genera en els congressos ha estat –i és– la font més útil. Allí es debaten els postulats que després han servit per incorporar-los a la ideologia del partit mitjançant els congressos o els programes electorals de CDC i CiU. Els casos que exemplifiquen aquest procés són tots aquells temes que impliquen els joves en qüestions socials, entre altres la millora de la situació dels joves amb discapacitats, l'atur juvenil, l'avortament, la llei de

parelles de fet, la finalització del servei militar obligatori, la immigració i l'habitatge digne. Tot i així, la JNC no deixà mai de plantejar altres qüestions de caire més nacional, com l'obtenció el dret a l'autodeterminació, la independència de Catalunya i el «Nou estatus per a Catalunya».

De tots aquests temes, la mostra més clara de la capacitat d'incidència i d'èxit de la JNC en el partit fou la supressió del servei militar obligatori. CiU exposà aquesta demanda al Parlament espanyol durant diverses legislatures fins que el novembre de 2000, arran dels mencionats pactes polítics entre CiU i el PP, s'aconseguí la darrera assignació de destins. En el posicionament polític de CiU durant el procés de reforma de l'Estatut la JNC hi ha vist reflectida una gran part de les seves propostes i demandes polítiques, que ja havien estat expressades el 2003 en el mencionat document «Nou estatus per a Catalunya».

L'augment de la capacitat de la JNC d'influir en CDC també coincidí, però, amb la constant pèrdua de vots i de diputats de CiU. Aquest fet repercutí directament en els interessos polítics de la JNC, ja que, a pesar de mantenir les posicions en l'ordre de les llistes electorals, ja no eren posicions perquè els seus membres sortissin escollits com a diputats. Això féu que, el 1995 i el 1999, els primers candidats de la JNC en la circumscripció de Barcelona en les eleccions al Parlament no entressin a l'hemicicle català i haguessin d'esperar la renúncia d'algun diputat al llarg de la legislatura.

Tot i la participació de membres de la JNC en diferents càrrecs polítics, tant en l'àmbit estatal com en el nacional, a l'organització juvenil encara li resta consolidar la seva presència al Parlament amb un nombre més gran de diputats. Aquesta situació no és només responsabilitat de la mateixa organització juvenil, sinó que també ho és de la direcció de CDC, ja que la confiança del partit també es reflecteix en l'assignació de llocs en les llistes amb possibilitats reals de sortir escollits.

Aquest darrer aspecte sovint ha portat que la JNC hagi manifestat que no ha estat prou reconeguda en les llistes electorals per la feina i el notable paper que ha tingut dins i fora del partit. La JNC tampoc ha vist prou satisfetes les expectatives en el Govern de la Generalitat amb l'obtenció d'alguna conselleria o, per què no, de la candidatura a la presidència de Catalunya en la figura d'algun exmembre. No obstant, força membres o exmembres de la JNC ocuparen o ocupen càrrecs de molta responsabilitat com a caps de gabinet, secretaris generals o directors generals d'alguna conselleria o municipi.

La possibilitat d'obtenir un conseller de la JNC s'estroncà amb la pèrdua del Govern de Catalunya el 2003, però sí que hi ha hagut antics membres de les JCDC i de la JNC que han estat posteriorment consellers de la Generalitat de Catalunya: l'antic membre de les JCDC Felip Puig (conseller de Medi Ambient de 1999 a 2001 i conseller de Política Territorial i Obres Públiques de 2001 a 2003) i Pere Macias i Arau (conseller de Medi Ambient de 1996 a 1997 i conseller de Política Territorial i Obres Públiques de 1997 a 2001) i els antics membres de la JNC Josep M. Pujals i Vallvé (conseller d'Educació de 1992 a 1996 i conseller de Cultura de 1996 a 1999) i Lluís Recoder i Miralles (conseller de Territori i Sostenibilitat de 2010 fins a l'actualitat).

La JNC ha estat una bona escola per formar quadres polítics i joves nacionalistes que d'una manera o altra han incidit o incideixen en el dia a dia de Catalunya. Així mateix, ha actuat com una «llebre ideològica» que ha motivat el partit amb les seves propostes, que, com hem vist, a vegades s'han acabat duent a terme. Però també hem comprovat que en diverses ocasions, tot i que la JNC portà les seves propostes ideològiques i els enfrontaments polítics al límit, aquelles quedaren supeditades a l'estratègia del partit malgrat la independència política l'una de l'altre.